

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL  
KARAR**

**RECEP BEKİK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU**

**Başvuru Numarası** : 2016/12936  
**Karar Tarihi** : 27/3/2019

**Başkan** : Zühtü ARSLAN  
**Başkanvekili** : Burhan ÜSTÜN  
**Başkanvekili** : Engin YILDIRIM  
**Üyeler** : Serdar ÖZGÜLDÜR  
Serruh KALELİ  
Recep KÖMÜRCÜ  
Hicabi DURSUN  
Celal Mümtaz AKINCI  
Muammer TOPAL  
M. Emin KUZ  
Hasan Tahsin GÖKCAN  
Kadir ÖZKAYA  
Rıdvan GÜLEÇ  
Recai AKYEL  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ  
Yıldız SEFERİNOĞLU  
**Raportör** : Yunus HEPER  
**Raportör Yrd.** : Ceren Sedef EREN  
**Başvurucular** : Bkz. Ekli (1) Numaralı liste  
**Vekilleri** : Bkz. Ekli (2) Numaralı liste

**I. BAŞVURUNUN KONUSU**

1. Başvurular, ceza infaz kurumlarında tutuklu ya da hükümlü olarak bulunanların satın aldığı süreli yayınların kendilerine teslim edilmemesi nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

**II. BAŞVURU SÜRECİ**

2. Başvurular çeşitli tarihlerde yapılmıştır.

3. Başvurular, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonlarca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Konularının aynı olması nedeniyle ekli (3) numaralı listede numaraları belirtilen başvuru dosyalarının 2016/12936 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin bu dosya üzerinden yapılmasına ve diğer başvuru dosyalarının kapatılmasına karar verilmiştir.

8. Birinci Bölüm tarafından 6/3/2016 tarihinde yapılan toplantıda niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden başvurunun Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

### III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

10. Ekli (1) numaralı listede belirtilen başvuruculardan Mahmut Özdemir, Nihat Oğuz ve Veysel Öztürk dışındakiler PKK terör örgütüyle ilgili terör suçlarından tutuklu ya da hükümlü olarak, adı geçen üç başvurucu ise başka suçlardan hükümlü olarak muhtelif yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında bulunmaktadır.

11. Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü verilerine göre 8/1/2019 tarihi itibarıyla ülkemizde bulunan 389 ceza infaz kurumunun 288'i kapalı ceza infaz kurumu niteliğindedir. 288 kapalı ceza infaz kurumundan 14'ü F Tipi olmak üzere toplam 17'si yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumudur. Somut olayda başvurucular Tekirdağ 1 ve 2 No.lu, Sincan 2 No.lu, Ankara 2 No.lu, Bolu ve Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumları ile Eskişehir H Tipi, Kırklareli E Tipi, Bafra T Tipi, Balıkesir L Tipi, İzmir 3 No.lu T Tipi, Bingöl M Tipi, Kayseri 2 No.lu T Tipi, Burdur E Tipi, Silivri 9 No.lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda bulunmaktadır.

12. Başvurucuların ücretini ödeyerek abone oldukları ya da satın aldıkları dergi ve gazete gibi süreli yayınların çeşitli nüshaları, infaz kurumu eğitim kurumlarının aldıkları kararlar uyarınca başvuruculara teslim edilmemiştir. Başvuruculara teslim edilmeyen süreli yayınlar "*Özgürlükçü Demokrasi*", "*Demokrasi*", "*Demokratik Ulus*", "*Yeni Demokratik Ulus*", "*Serxwebun*", "*Özgür Gündem*", "*Özgür Halk*", "*Azadiya Welat*", "*Diz Çökmeyenlerin Gazetesi*" ve "*Atılım*" isimli gazeteler ile "*Jineoloji*" isimli derginin 2014 ve 2018 yılları arasına yayımlanmış tek ya da çeşitli nüshalarıdır. Başvuru tarihlerinde, başvuruculara teslim edilmeyen bu süreli yayınlar hakkında verilmiş bir toplantıya ya da elkoyma kararı bulunmamaktadır.

13. İnfaz kurumu eğitim kurullarınca alınan bu kararların bir bölümünde, ilgili süreli yayınlarda ağırlıklı olarak PKK terör örgütü ve liderleri ile üyelerini öven, bunların sözleri ile eylemlerine yer verilen ve terör örgütü propagandası teşkil eden içerikler bulunduğu belirtilmiş; dolayısıyla ceza infaz kurumunun güvenliği ile mahkûmun ıslahı amaçlarının gerçekleştirilmesine engel olacağı gerekçesiyle söz konusu yayınların başvuruculara teslim edilmemesine karar verilmiştir.

14. İnfaz kurumu eğitim kurullarınca alınan söz konusu kararların sayıca daha fazla olan diğer bölümünde ise ilgili yayınların genel olarak PKK terör örgütü ve liderleri ile üyelerini öven, bunların sözleri ile eylemlerine yer verilen ve terör örgütü propagandası niteliğinde olduğu belirtilen sakıncalı kısımlarının ilgili yayının hangi sayfalarında bulunduğu açıkça belirlenmiş; buna rağmen ceza infaz kurumunun güvenliği ile mahkûmun ıslahı amaçlarının gerçekleştirilmesine engel olacağı gerekçesiyle söz konusu yayınların tamamının başvuruculara teslim edilmemesine karar verilmiştir. Anılan kararlardaki gerekçelerin ilgili kısmı şöyledir:

*"Yasadışı terör örgütünün görüş, amaç ve eylem sürecinin gerçek kişi-zaman ve mekanlarla ayrıntılı olarak anlatıldığı, terör örgütüne ait açıklamaların bizzat alıntulandığı, örgütün faaliyetleri meşru gösterilerek kişilerin kanunsuz eylemlere özendirildiği, terör örgütü propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerine dair görsel haberlerin yapıldığı, örgüte ait amblem, resim veya işaretlerin yer aldığı, devlete meydan okuma ve devlete karşı yapılan kanunsuz eylemleri doğru bir öz güven hareketiymiş gibi göstererek topluma kin ve nefret duyguları aşıl原因arak suç işleme ve kanunlara uymama konusunda tahrik ettiği, toplumda infial yaratacak söylemlerde bulunduğu ve toplumu kutuplaştırdığı, gayri meşru eylemleri meşru gibi gösterdikleri, suçu ve suçluyu öven, suç işlemeye teşvik eden ifadeler yer aldığından..."*

*"...terör örgütlerinin sözde üst düzey yöneticilerinin/ mensuplarının açıklamalarının bu gazete vasıtasıyla örgüte müzahir şahıslara iletildiği tabanına talimatlar verildiği örgüt tabanının bu şekilde bilinçlenmesinin sağlandığı, Ceza infaz kurumlarındaki tutuklu/hükümlüler arasında örgütsel dayanışmayı artırıcı ibareler taşıdığı, kurumlarda örgütsel faaliyeti artırarak disiplinsizliğe yol açmak suretiyle kurum güvenliğini tehlikeye düşürecek haberler yapıldığının tespit edildiği..."*

*"...örgütün sözde liderlerinin açıklamalarına yer verildiği, örgüt propagandası yapıldığı, üyelerini öven yücelten ifadeler yer verildiği tespit edilmiştir."*

15. Başvurucular, anılan kararlara karşı infaz hâkimliklerine şikâyette bulunmuştur. Başvurucuların şikâyetleri ilgili infaz hâkimlikleri tarafından benzer gerekçelerle reddedilmiştir.

16. Başvurucular; ret kararlarına karşı ağır ceza mahkemelerine itiraz etmiş; ancak bu itirazlar, ilgili ağır ceza mahkemeleri tarafından infaz hâkimliği kararlarının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir. Nihai kararlar başvuruculara tebliğ edilmiştir.

17. Başvurucular, süresinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

#### **IV. İLGİLİ HUKUK**

18. İlgili ulusal hukuk için bkz. *İbrahim Kaptan (2)*, B. No: 2017/30723, 12/9/2018, §§ 15-19; *Cengizhan Pilaf*, B. No: 2015/12095, 13/9/2018, § 12.

19. İlgili uluslararası hukuk için bkz. *Ahmet Temiz (6)*, B. No: 2014/10213, 1/2/2017, §§ 17-18.

## V. İNCELEME VE GEREKÇE

20. Mahkemenin 27/3/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

### A. Adli Yardım Talebi Yönünden

21. Bazı başvurucular adli yardım talebinde bulunmuşlardır. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Şerif Ay* (B. No: 2012/1181, 17/9/2013) kararında belirtilen ilkeler dikkate alınarak geçimini önemli ölçüde güçleştirmeksizin yargılama giderlerini ödeme gücünden yoksun oldukları anlaşılan -adli yardım talebinde bulunan- başvurucuların açıkça dayanaktan yoksun olmayan adli yardım taleplerinin kabulüne karar verilmesi gerekir.

### B. İfade Özgürlüğünün İhlal Edildiğine İlişkin İddia

#### 1. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

22. Başvurucular, ücretini ödeyerek abone oldukları ya da satın aldıkları dergi ya da gazete gibi süreli yayınların keyfi ve gereksiz olarak kendilerine teslim edilmemesi nedeniyle anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

23. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin konuya ilişkin içtihadına atf yapılarak başvuru konusu müdahalenin adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda açık bir keyfilik içermediği ve alınan tedbirlerin demokratik toplumda gerekli olduğunun değerlendirildiği belirtilmiştir.

#### 2. Değerlendirme

24. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucuların iddialarının ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

25. Anayasa'nın 26. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

*"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar...*

*Bu hürriyetlerin kullanılması, ... kamu düzeni, kamu güvenliği, ... suçların önlenmesi, ... gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir...*

*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."*

#### a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

26. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

## **b. Esas Yönünden**

### **i. Müdahalenin Varlığı**

27. Tutuklu ve hükümlüler, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (*Mehmet Reşit Arslan ve diğerleri*, B. No: 2013/583, 10/12/2014, § 65). Bu bağlamda tutuklu ve hükümlülerin ifade özgürlüğü de Anayasa ve Sözleşme kapsamında koruma altındadır (*Murat Karayel (5)*, B. No: 2013/6223, 7/1/2016, § 27).

28. Tutuklu ve hükümlülerin süreli veya süresiz yayınlara ulaşabilmesi de bilgi ve kanaatlere ulaşma özgürlüğünün somut yansıması olarak ifade özgürlüğünün koruması altındadır (*Kamuran Reşit Bekir [GK]*, B. No: 2013/3614, 8/4/2015, § 43; *Hüseyin Sürensoy*, B. No: 2013/749, 6/10/2015, § 44; *İbrahim Bilmez*, B. No: 2013/434, 26/2/2015, § 74; *Ahmet Temiz (6)*, § 34).

29. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarında tutuklu ya da hükümlü olarak bulunan başvurululara gönderilen süreli yayın şeklindeki yazılı dokümanların onlara verilmemesinin haber veya fikir alma özgürlüğüne, dolayısıyla ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale olduğu kabul edilmiştir.

### **ii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı**

30. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalinin teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

*"Temel hak ve hürriyetler, ...yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ...demokratik toplum düzeninin ...gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."*

31. Sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığını belirlenmesi gerekir.

#### **(1) Kanunilik**

32. Müdahalelere dayanak olan 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 62. maddesinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

#### **(2) Meşru Amaç**

33. Başvuruya konu yayınlar, ceza infaz kurumlarının düzeninin ve güvenliğinin sağlanması, suçun önlenmesi ve mahkûmun ıslahı amaçlarıyla başvurululara verilmemiştir. Anılan müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

### (3) Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk

#### (a) Genel İlkeler

34. Anayasa Mahkemesi ifade özgürlüğü bağlamında *demokratik toplum düzeninin gerekleri* ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini daha önce pek çok kez açıklamıştır. İfade özgürlüğü kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması, bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve gerçekleştirme konusunda başkalarını ikna etme çabaları ve bu çabaların hoşgörüle karşılanması çoğulcu demokratik düzenin gereklerindedir. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifade edilebilmesine bağlıdır. Bu itibarla düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 33-35; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 42-43; *Tansel Çölaşan*, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, §§ 35-38).

35. Temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine *uygun* kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir (*Bekir Coşkun*, §§ 53-55; *Mehmet Ali Aydın*, §§ 70-72; AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007). Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini göstermesi gerekmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. *Bekir Coşkun*, § 51; *Mehmet Ali Aydın*, § 68; *Tansel Çölaşan*, § 51). Orantılılık ise bireyin hakkı ile kamunun menfaatleri veya müdahalenin amacı başkalarının haklarını korumak ise diğer bireylerin hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulmasına işaret etmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. *Bekir Coşkun*, §§ 57; *Tansel Çölaşan*, §§ 46, 49, 50; *Hakan Yiğit*, B. No: 2015/3378, 5/7/2017, §§ 59, 68).

#### (b) Ceza İnfaz Kurumlarında Yayınlarla Erişim ile İlgili Anayasa Mahkemesi İçtihadı

##### (ba) Yayınların Ceza İnfaz Kurumlarına Kabulü

36. Anayasa Mahkemesi *İbrahim Kaptan (2)* kararında tutuklu ve hükümlülere kargo yoluyla ya da ziyaretçileri aracılığıyla getirilen, ders kitapları hariç süreli ya da süresiz yayınların tümünün kategorik olarak ceza infaz kurumlarına kabul edilmemesinin ifade özgürlüğüne yönelik bir ihlal oluşturmadığı sonucuna varmıştır. Anılan kararda, tutuklu ve hükümlülere gönderilen yayınların Anayasa Mahkemesince kabul edilen ilke ve kriterler ışığında 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddeleri uyarınca incelenerek mahpuslara verilmesini istemenin ceza infaz kurumu idareleri üzerinde kurum düzeni ve güvenliği ile suç işlenmesinin önlenmesi görevlerini layıkıyla yerine getirmelerine engel olacak derecede yükümlülük oluşturmasına yol açabileceği belirtilmiştir (*İbrahim Kaptan (2)*, §§ 33-37).

37. Anayasa Mahkemesi *Diyadin Akdemir* (B. No: 2015/9562, 4/4/2018) kararında ise tutuklu ve hükümlülere gönderilen fotokopi şeklindeki dokümanların Anayasa Mahkemesince kabul edilen ilke ve kriterler ışığında 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddeleri uyarınca yapılacak denetime tabi tutulmasının da ceza infaz kurumu idareleri ve

derece mahkemelerine makul olmayan bir yükümlülük getirilmesi anlamına geleceğine karar vermiştir (*Diyadin Akdemir*, § 21). Başka bir deyişle Anayasa Mahkemesine göre fotokopi şeklindeki dokümanların zorlayıcı bir ihtiyaç olmadığı müddetçe, herhangi bir denetime tabi tutulmaksızın yüksek güvenlikli ceza infaz kurumuna alınmaması kural olarak Anayasa'ya aykırılık oluşturmaz (*Eşref Arslan*, B. No: 2014/14655, 18/7/2018, § 46).

### **(bb) İlgili Mevzuat Uyarınca Tutuklu ve Hükümlülerin Yararlanabileceği Yayınlar**

38. Ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu ve hükümlülerin yayınlardan yararlanmasına ilişkin esaslar 5275 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri de gözetilerek Anayasa Mahkemesi tarafından şu şekilde belirlenmiştir:

i. Mahpus, ceza infaz kurumlarında bulunan emanet hesabına yatırılan paradan karşılanması koşuluyla herhangi bir yayının kurumca satın alınarak kendisine verilmesini isteyebilir.

ii. Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Cumhurbaşkanı tarafından vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkarılan gazete, kitap ve basılı yayınlar mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla mahpusa ücretsiz olarak ve serbestçe verilir.

iii. Mahpus, kurum kütüphanesinden serbestçe yararlanma imkânına sahiptir.

iv. Mahpus mensup olduğu dinin bayram günlerinde, yılbaşında ve nüfus kaydında belirtilen doğum günlerinde dışarıdan kargo yoluyla gönderilen ya da ziyaretçileri tarafından hediye olarak getirilen kitapları kabul etme hakkına sahiptir.

v. Eğitim ve öğretimine devam eden mahpusun ders kitapları herhangi bir engelleme olmadan kendisine verilir (*İbrahim Kaptan (2)*, § 31).

39. 5275 sayılı Kanun uyarınca ceza infaz kurumu idarelerinin ders kitabı mahiyetinde olduğunu tespit ettikleri yayınları -yakınları tarafından getirilmiş ya da posta yoluyla gönderilmiş olsa dahi- anılan Kanun'un 3. ve 62. maddeleri yönünden yapılacak bir değerlendirme sonucunda sakıncalı bulmamaları hâlinde başvuruculara teslim etme yükümlülükleri bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi ilgili hükümde, hâlihazırda bir öğretim kurumunda herhangi bir düzeyde eğitim ve öğretimine devam eden tutuklu ya da hükümlülerin ders kitaplarından bahsedildiğini kabul etmiştir. Bu nedenle ilgili yayınların 5275 sayılı Kanun'un 62. maddesinin (2) numaralı fıkrasında öngörülen *ders kitabı* kapsamında kalıp kalmadığı da ceza infaz kurumu idareleri tarafından öncelikle değerlendirilmelidir (*Halil Özhan Koral*, B. No: 2017/18895, 9/1/2019, § 31, 32).

40. Ceza infaz kurumu idarelerinin mahpusların yararlanabilecekleri belirtilen ve yukarıda sayılan süreli veya süresiz yayınlardan ilk dört bent kapsamında kalanları, doğrudan 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddelerinde öngörülen koşulları sağlayıp sağlamadığı yönünden bir denetime tabi tutması gerekir. Söz konusu denetimin Anayasa Mahkemesi içtihadında ortaya konulan ilkeler uyarınca yapılması ve inceleme sonucunda yayınların kuruma kabul edilmesinin uygun olup olmadığına karar verilmesi gerekmektedir (*İbrahim Kaptan (2)*, § 32).

**(bc) 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. Maddeleri Uyarınca Yapılması Gereken Denetim**

41. Anayasa Mahkemesi *Sinan İyit* ([GK], B. No: 2013/1495, 30/11/2017) kararında, hakkında toplatma kararı bulunan yayınların ya da bu yayınlardan alıntı içeren dokümanların 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddeleri uyarınca tutuklu ya da hükümlülere verilmemesi şeklindeki müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğu sonucuna varmıştır. Anılan kararda, bireylerin ifade özgürlüğüne toplatma ve elkoyma kararlarıyla müdahalede bulunulan hâllerde mevcut olan zorunlu toplumsal ihtiyacın özellikle terörle mücadelenin söz konusu olduğu durumlarda tutuklu ve hükümlüler yönünden de mevcut olduğunda şüphe bulunmadığı belirtilmiştir. Bu doğrultuda kararda, hakkında toplatma kararı bulunan yayınların ya da bu yayınlardan alıntı içeren dokümanların tutuklu ve hükümlülere verilmemesi şeklindeki müdahalenin ceza infaz kurumunun güvenliği, düzeni ve disiplininin sağlanması ile mahkûmun ıslahı amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli olmadığından bahsedilemeyeceği ifade edilmiştir (*Sinan İyit*, §§ 51, 52).

42. Öte yandan hakkında toplatma kararı bulunan yayınlardan birebir alıntılar içeren bölümlerin başvurucuya verilmemesi şeklindeki müdahalenin demokratik toplumun gereklerine uygun olduğu sonucuna ulaşılmışsa da söz konusu kitaplardan sadece faydalanıldığının tespit edilmiş olması ya da bir yayının tutuklu veya hükümlülere verilmemesi şeklindeki müdahale demokratik toplum gereklerine uygunluk yönünden yeterli bir gerekçe olarak görülemez (*Sinan İyit*, § 58).

43. Hakkında toplatma kararı bulunmayan yayınlardan 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddeleri uyarınca yapılması gereken denetime ilişkin ilkeler ise *Halil Bayık* (B. No: 2014/20002, 30/11/2017) kararında açıklanmıştır. Buna göre *Halil Bayık* kararında, öngörülen kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin ihlal oluşturacağı belirtilmiştir. *Halil Bayık* kararında öngörülen ilkeler şöyledir:

i. Başvurucunun hangi suçtan, hangi tür ceza infaz kurumunda bulunduğu, söz konusu tedbirin alınmasında bu ceza infaz kurumu ile işlediği suçun bir etkisinin olup olmadığı değerlendirilmelidir.

ii. Bir yayının tümünün veya bir kısmının mahkûma verilmemesi şeklindeki kısıtlanmanın mahkûmun ıslahı ile bağlantısı var ise yayının içeriği ile mahkûmun ıslahı arasındaki ilişkinin tam olarak gösterilmesi gerekir.

iii. Her mahpusun toplumsal geçmişi ve suç sicili, entelektüel kapasitesi ve kabiliyeti, şahsi tabiatı, hapis cezasının süresi ve tahliye edildikten sonrası için beklentileri dikkate alınmalıdır.

iv. Bu bağlamda terör suçlarından mahpus olan kişilerin iddia edilen mağduriyetlerin sorumlusu olarak gördükleri kişilere veya devlete karşı daha fazla şiddete yönelmelerine söz konusu yayınların sebebiyet verip vermediği değerlendirilmelidir.

v. Mahpusa verilmeyen süreli veya süresiz yayının cinsi, içeriği, yayımlayanı ve sorunlu görülen kısımların hangileri olduğu belirtilmeli; mahpusa verilmesi sakıncalı bulunan kısımların detaylı analizi yapılmalıdır.



vi. Böyle bir analizin yapılabilmesi için söz konusu yayının terör örgütleriyle veya terör faaliyetlerinin meşru gösterilmesiyle bir ilişkisi varsa mahpusun ifade özgürlüğü ile demokratik toplumun terör örgütlerinin faaliyetlerine karşı kendini korumaya ilişkin meşru hakkı arasında denge kurulmalıdır.

vii. Bu dengenin kurulabilmesi için;

- Bütünüyle ele alındığında müdahaleye konu yayının özel bir kişiyi, kamu görevlilerini, halkın belirli bir kesimini veya devleti hedef gösterip göstermediğinin, onlara karşı şiddete teşvik edip etmediğinin,

- Bireylerin fiziksel şiddet tehlikesine maruz bırakılıp bırakılmadığının, bireylere karşı nefreti alevlendirip alevlendirmedığının,

- Yayında iletilen mesajda şiddete başvurma gerekliliği ve haklı bir önlem olduğunun ileri sürülüp sürülmediğinin,

- Şiddetin yüceltilip yüceltilmediğinin, kişileri nefrete, intikam almaya, silahlı direnişe tahrik edip etmediğinin,

- Söz konusu yayında yer alan ifadelerin ceza infaz kurumunun güvenliğini, disiplinini ve düzenini tehlikeye düşürüp düşürmediğinin,

- Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olup olmadığının,

- Kişi veya kuruluşları paniğe yöneltecek yalan ve yanlış bilgiler ile tehdit ve hakaret oluşturan ifadeler içerip içermediğinin,

- Yayın tarihinde veya mahpusa verilmesinin istendiği sırada ülkenin bir kısmında veya tamamında yaşanan çatışmaların yoğunluk derecesi ile ceza infaz kurumu ve ülkedeki tansiyonun derecesinin yayının mahpusa verilmesine etki edip etmediğinin,

- Karara konu sınırlayıcı tedbirin demokratik bir toplumda zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacıyla yönelik nitelikte ve tedbirin başvurulabilecek en son çare niteliğinde olup olmadığının

değerlendirilmesi gerekir.

viii. Derece mahkemelerinin ve kamu gücünü kullanan diğer organların söz konusu değerlendirmeleri yaparken olayın koşullarına göre uzman kişilerin görüşlerinden faydalanmaları, gerekirse konusunda uzman sosyal bilimcilerden, araştırmacılardan ve akademisyenlerden rapor ve görüş almaları her zaman mümkündür. Böylece süreli veya süresiz bir yayının bir mahpusa verilmemesi şeklindeki müdahalenin kanunlar ve Anayasa Mahkemesi içtihadında ortaya konan kriterlere uygunluğunun denetimi daha etkili yapılabilecektir (*Halil Bayık*, § 45).

44. Burada ıslah amacı güdülmesinin tek başına, bir yayının *tutuklulara* teslim edilmemesi şeklindeki müdahaleyi haklı kılmayacağı da vurgulanmalıdır (*Cengiz Nergiz*, B. No: 2015/2866, 18/4/2018, § 31).

45. Son olarak gerek hakkında toplatma kararı bulunan yayınlardan birebir alıntılar içermesi nedeniyle gerekse *Halil Bayık* kararında kabul edilen ilkelere göre yapılan denetim sonunda mahpusa teslim edilmemesine karar verilen yayınlarda sakıncalı olduğu değerlendirilen bölümlerin ilgili yayından ayrılması ve geri kalan kısmın mahpusa verilmesinin mümkün olup olmadığı da mutlaka değerlendirilmelidir. Sakıncalı kısımların yayından ayrılmasının mümkün olmadığı veya bu kısımlar çıkarıldığında geri kalan bölümün bir öneminin kalmadığı hâllerde yayının tümünün mahpusa verilmemesi yoluna gidilebilirse de bu özel durumun ilgili kararda gerekçelendirilmesi gerekir (*Sinan İyit*, § 56).

46. Anayasa Mahkemesi ceza infaz kurumlarında yayınlara erişim ile ilgili içtihadı çerçevesinde, tutuklu ve hükümlülere süreli ve süresiz yayın teslim edilmemesine ilişkin müdahalelere karşı yapılan birçok başvuruda ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiş ve yeniden yargılama yapılması gerektiğine hükmetmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu ihlal kararlarının bazılarında müdahalenin *Halil Bayık* kararında öngörülen kriterleri karşılayan bir gerekçeye sahip olmadığını, ayrıca sakıncalı bulunan ifadelerle gerekçeyi soyut olmaktan çıkaracak ölçüde somut bir bağlantı kurulmadığının ve bu nitelikte kabul edilen ifadelerin yer aldığı bölümlerin çıkarılarak geri kalan kısmın başvuruculara teslim edilmesinin mümkün olup olmadığını da tartışılmadığını belirtmiştir (*Yaşar Aslan*, B. No: 2015/15731, 23/5/2018; *Halil Bayık (2)*; *Cengiz Nergiz*; *Murat Kaymaz (2)*, B. No: 2015/12913, 21/3/2018; *Ahmet Temiz ve Musa Şanak (2)*, B. No: 2015/14850, 7/3/2018; *Ahmet Temiz ve Musa Şanak*, B. No: 2015/13923, 7/3/2018; *Hikmet Kale (2)*, B. No: 2015/2686, 7/3/2018; *Ahmet Temiz (11)*, B. No: 2015/16566, 7/3/2018; *Küçük Hasan Çoban*, B. No: 2015/17776, 7/3/2018, *Ahmet Temiz (12)*, B. No: 2015/4500, 8/3/2018; *Hikmet Kale (3)*, B. No: 2015/329, 8/3/2018; *Kamuran Reşit Bekir (6)*, B. No: 2014/1117, 24/1/2018, *Mahmut Aba*, B. No: 2014/5322, 27/12/2017).

47. Söz konusu ihlal kararlarının bazılarında ise ilgili yayının sakıncalı olduğu değerlendirilen bölümlerinin sayfa sayılarının belirtilmesi gibi bir yöntemle somutlaştırılmaya çalışıldığı görülse de *Halil Bayık* kararında öngörüldüğü şekilde bir inceleme yönteminin izlenmediği belirtilmiştir. Bunun yanında anılan kararlarda sakıncalı kısımlar açıkça belirlenmiş olmasına rağmen yayının tümünün başvuruculara verilmemesi yoluna gidildiği, ayrıca neden yayının tamamının verilmemesi konusunda bir gerekçe de gösterilmediği ifade edilmiştir (*Mehmet Çelebi Çalan (5)*, B. No: 2015/5195, 23/5/2018; *Halil Şahin ve diğerleri*, B. No: 2015/16870, 21/3/2018; *Abdulhamit Babat ve Zeki Bayhan*, B. No: 2015/13046, 22/3/2018; *Hikmet Kale*, B. No: 2015/2683, 7/3/2018; *Ahmet Temiz (9)*, B. No: 2014/8340, 24/1/2018, *Mehmet Çelebi Çalan (4)*, B. No: 2014/8333, 19/12/2017; *Bilal Demirdağ (2)*, B. No: 2014/5188, 19/12/2017).

### (c) Başvurunun Değerlendirilmesi

48. Somut olayda başvurucuların abone oldukları ya da satın aldıkları dergi veya gazete gibi süreli yayınlar başvuruculara teslim edilmemiştir. Bu bağlamda başvuru konusu olayda, ücreti başvurucular tarafından ödenmek suretiyle kurum idaresi aracılığıyla satın alınan ya da başvurularca abone olunan, ayrıca hakkında herhangi bir toplatma kararı bulunmadığı anlaşılan süreli yayınlar söz konusu olduğundan kamu otoritelerinin Anayasa Mahkemesi içtihadında kabul edilen ilke ve kriterler ışığında 5275 sayılı Kanun'un 3. ve 62. maddeleri uyarınca bir denetim (bkz. §§ 42-44) yapması beklenir.

49. Ceza infaz kurumu idarelerinin ve derece mahkemelerinin söz konusu yayınların başvuruculara teslim edilmemesine ilişkin kararlarının bir kısmında, Anayasa Mahkemesinin *Halil Bayık* kararında öngörülen kriterleri karşılamayan değerlendirmeler yapıldığı tespit

edilmiştir. Söz konusu kararlarda ilgili yayınlarda sakıncalı bulunan kısımların belirtilmediği, bu kısımların somut bağlantılarla değerlendirilmesi yerine soyut değerlendirmeler ile yetinildiği gözlemlenmiştir. Sayıca daha fazla olduğu anlaşılan diğer bir kısım kararda ise ceza infaz kurumu idarelerinin ve derece mahkemelerinin süreli yayında sakıncalı görülen kısımların hangi sayfalarda yer aldığını belirttiği görülmektedir. Bununla birlikte bu kararların bir kısmında da sayfa numarası açıkça belirtilen sakıncalı kısımlar yönünden Anayasa Mahkemesi içtihadında kabul edilen ilkelere uygun bir gerekçeye yer verilmemiştir. Ayrıca bu kararların tamamında sakıncalı kabul edilen ifadelerin yer aldığı bölümlerin çıkarılarak geri kalan kısmın başvuruçulara teslim edilmesinin mümkün olup olmadığı tartışılmadığı görülmüştür.

50. Başvurulara konu idari kararlar ile derece mahkemelerinin kararlarına bir bütün olarak bakıldığında söz konusu yayımların verilmemesinde büyük oranda başvuruçuların kişisel durumlarının değil terör mahkûmu olmaları ile buldukları ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli infaz kurumları olması gibi daha kategorik nedenlerin etkili olduğu anlaşılmıştır. Çoğu başvuru yönünden kişisel durumlarından çok nesnel nedenlere dayanılmasına karşın ceza infaz kurumlarında yayınlara erişime ilişkin mevcut sistemde bir yeknesaklığın sağlanamadığı tespit edilmiştir. Aynı yayının ülke çapında bulunan tüm ceza infaz kurumlarında aynı statüde bulunan tutuklu ve hükümlülere verilir verilmemesine ilişkin değerlendirmelerin son derece değişken olduğu gözlemlenmiştir.

51. Bir yayının farklı ceza infaz kurumlarında bulunan aynı hukuki durumdaki kişilere verilir verilmemesine ilişkin olarak farklı kararlar verilmektedir. Aynı yayın bazı ceza infaz kurumundaki kişilere herhangi bir müdahale olmaksızın verilebilmekteyken başka bazı infaz kurumlarında aynı durumda bulunan kişilere birbirleriyle son derece ilgisiz gerekçelerle kısmen veya tamamen verilmeyebilmektedir.

52. Ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülere talep edilen süreli veya süresiz yayımların incelenmesinin kurum idareleri ve derece mahkemeleri üzerinde makul olmayan bir yükümlülük oluşturmasının arzulanmayacağı açıktır (*İbrahim Kaptan (2)*, § 33). Gerçekten de Anayasa Mahkemesinin koyduğu kriterlere uygun olarak 2019 yılının Ocak ayı itibarıyla toplam sayısı 389 olan ceza infaz kurumlarında binlerce mahkûm yönünden çok sayıda süreli ve süresiz yayının her gün incelenmesinin kamu otoriteleri için büyük bir emek ve mesai gerektirdiği açıktır.

53. Benzer bir zorluk Anayasa Mahkemesi için de geçerlidir. Ceza infaz kurumlarının süreli yayınlara ilişkin kararları, buldukları yer infaz hâkimliklerinde denetlenmekte ve daha sonra kararlardan etkilenen kişiler bu kararlara yönelik şikâyetlerini bireysel başvuru yolu ile Anayasa Mahkemesi önüne getirmektedir. Ancak gerek idari uygulamaların birbiriyle farklılığı gerekse infaz hâkimliklerinin kararları arasındaki uyumsuzluk nedeniyle Anayasa Mahkemesi tarafından karara bağlanması mümkün olmayan dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin inceleme kapasitesini aşacak sayıda şikâyet, bireysel başvuru yolu ile Anayasa Mahkemesi önüne getirilmektedir.

54. Somut başvuru bağlamında tutuklu ve hükümlülerin haber ve fikir alma özgürlüğüne güvence sağlama hususunda asıl yetkili ve görevlinin ilgili ceza infaz kurumu idareleri olduğu açıktır. Bununla birlikte süreli yayınlara erişim söz konusu olduğunda infaz hâkimliklerinin de uygulamadaki farklılıkları gidermekte ve idarenin gereksiz uygulamalarını engellemekte yeterli olmadıkları görülmektedir.

55. Yukarıdaki değerlendirmeler sonucunda süreli yayınların ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülere teslim edilip edilmemesinde keyfiliği engelleyecek, aynı hukuki durumda bulunanlara aynı uygulamanın yapılmasını sağlayacak, açık, yol gösterici ve istikrarlı idari uygulamaları garanti edecek bir mekanizmanın bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

56. Hukuk devletinde idarenin eylem ve işlemlerinin bireyler tarafından öngörülebilir olması gerekir. Bir süreli yayının mahpuslara verilmesine ilişkin idari uygulama farklılıklarının hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biri olan *idari faaliyetlerin belirliliği ilkesine* de aykırılık oluşturduğu kanaatine ulaşılmıştır.

57. Yukarıdaki açıklamalar ışığında gerekli düzenlemelerin yapılması, mahpusların ücreti karşılığında süreli yayınlara erişimi ve bu yolla ifade özgürlüklerini kullanmaları açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda söz konusu süreli yayınların daha etkin bir biçimde değerlendirilmesini ve mahpuslar arasında farklı uygulamaların doğmasını engelleme potansiyeli barındıracak bir mekanizmanın kurulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

58. Sonuç olarak Anayasa Mahkemesi, birleşen başvurularda mahpusların basın ve yayın materyallerine erişimine ilişkin içtihadından (bkz. §§ 45, 46) ayrılmasını gerektirecek bir durum bulunmadığını kabul etmektedir. Birleştirilerek incelenen başvurularda, süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabulüne ilişkin uygulamada Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılayan yeknesak değerlendirmeler yapılamamıştır. Mevcut sistemde idarenin uygulamaları sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar yalnızca hukuki denetimle görevli mahkeme kararları ile giderilmeye çalışılmaktadır.

59. Öte yandan Anayasa Mahkemesince bugüne kadar aynı konuda çok sayıda ihlal kararı verilmiş olmasına karşın bu nitelikteki müdahaleler ve bunlara karşı yapılan bireysel başvurular devam etmektedir. İdarenin mevcut uygulamaları ile infaz hâkimliklerinin söz konusu uygulamaların hakkaniyete uygunluğunu sağlamakta yaşadıkları güçlük birlikte değerlendirildiğinde süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmesine ilişkin mevcut sistemde uygulamadan kaynaklanan bir yapısal sorun bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

60. Yukarıda zikredilen Anayasa kurallarına ve kanunların emredici hükümlerine rağmen mahpuslara süreli yayınların verilmesi meselesine ilişkin idari ve hukuki tedbirler alınarak bu alanda yayınların yeknesak, hakkaniyete uygun ve Anayasa Mahkemesinin öngördüğü kriterleri karşılayan bir yöntemle mahpuslara tesliminin sağlanması yönünden etkin bir düzen kurulmadığı takdirde söz konusu yapısal sorunun devam edeceği ve bunun Anayasa'nın 26. maddesinde korunan ifade özgürlüğünün devamlı ihlali anlamına geleceği açıktır.

61. Açıklanan gerekçelerle uygulamadan kaynaklandığı tespit edilen yapısal sorun nedeniyle başvuru sahiplerinin ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Rıdvan GÜLEÇ ve Yıldız SEFERİNOĞLU bu görüşe katılmamışlardır.

### **c. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden**

62. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı ve (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

63. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin uygulanmasına ilişkin kabul edilen ilkeler için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60.

64. Başvurucuların bir kısmı hem maddi hem manevi, bir kısmı ise yalnızca manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

65. Anayasa Mahkemesi, tutuklu ve hükümlülerin ücretini ödeyerek satın aldıkları süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabulü konusunda uygulamadan kaynaklanan bir yapısal sorun olduğu gerekçesiyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

66. İfade özgürlüğüne ilişkin olarak derece mahkemelerde giderilemeyecek, idari ve hukuki düzenleme yapılmasını gerektirecek nitelikte yapısal sorun tespit edildiğinden yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmadığı değerlendirilmiştir.

Serruh KALELİ bu görüşte katılmamıştır.

67. Yapısal sorundan kaynaklanan ifade özgürlüğünün ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvurularda ayrı ayrı net 500 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR, Rıdvan GÜLEÇ ve Yıldız SEFERİNOĞLU bu görüşte katılmamışlardır.

68. Dosyadaki belgelerden tespit edilen ve karara ekli listede belirtilen harç ve vekâlet ücretlerinden oluşan toplam yargılama giderlerinin başvurularda ayrı ayrı ödenmesine karar verilmesi gerekir.

## VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Adli yardım talebinde bulunan başvuruluların bu taleplerinin KABULÜNE,

B. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE Serdar ÖZGÜLDÜR, Rıdvan GÜLEÇ ve Yıldız SEFERİNOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

D. Yeniden yargılama yapılmasında HUKUKİ YARAR BULUNMADIĞINA Serruh KALELİ'nin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

E. Başvuruculara ayrı ayrı net 500 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE Serdar ÖZGÜLDÜR, Rıdvan GÜLEÇ ve Yıldız SEFERİNOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

F. Karara ekli 2 numaralı listede belirtilen harç ve vekâlet ücretinden oluşan yargılama giderlerinin BAŞVURUCULARA AYRI AYRI ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 27/3/2019 tarihinde karar verildi.

Başkan  
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili  
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili  
Engin YILDIRIM

Üye  
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye  
Serruh KALELİ

Üye  
Recep KÖMÜRCÜ

Üye  
Hicabi DURSUN

Üye  
Celal Mümtaz AKINCI

Üye  
Muammer TOPAL

Üye  
M. Emin KUZ

Üye  
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye  
Kadir ÖZKAYA

Üye  
Rıdvan GÜLEÇ

Üye  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye  
Yıldız SEFERİNOĞLU

Başvuru Numarası : 2016/12936

Karar Tarihi : 27/3/2019

## KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Farklı ceza infaz kurumlarında farklı süreli yayınların kendilerine verilmediği iddiasıyla farklı çok sayıda başvuru tarafından yapılan idari başvuruların reddi kararları farklı gerekçelere dayandığı gibi, bunlara karşı yapılan başvurular üzerine infaz ve itiraz hâkimliklerince verilen red kararlarının gerekçeleri de tamamen farklılık göstermektedir. Bu mahiyetteki başvuruların birleştirilmesi için gerekli olan “hukuki ve fiili irtibat” koşulu bu nedenle başvurunun somutunda gerçekleşmemiştir. Dolayısıyla, bu mahiyette olan çok sayıdaki başvurunun birleştirilerek incelenmesi kararına katılmam mümkün olmamıştır.

2. Aynı gerekçe ile her somut başvurunun incelenmesi ve hangisinin hangi gerekçeyle reddedildiği, bu red gerekçelerinin herhangi bir hak ihlâline yol açıp açmadığı hususu da fiilen anlaşılamaz durumda olduğu gibi; 2016/12936 numaralı bireysel başvuru dosyasının incelenmesinde, tesis edilen işlem, infaz hâkimliği kararı ve bu karara karşı yapılan itiraz üzerine verilen hâkimlik kararında herhangi bir hak ihlâli görülmediğinden, başvurunun kabul edilemez olduğu yolunda karar verilmesi gerektiği kanaatine vardığımdan çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

3. Somut ihtilaf (hak ihlâli iddiası) üzerine işin esasına dair yapılacak bir inceleme sonunda her bir başvuru bakımından hak ihlâlinin olduğuna/ olmadığına karar verilmesi gerekli iken; sistem ve uygulama sorunlarını çözümlene amacıyla genel bir ihlâl kararı verilmesi şeklinde tecelli eden çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmadığı gibi, 2016/12936 numaralı bireysel başvuru yönünden ifade özgürlüğünün ihlâl edilmediği kanaatinde olduğumdan; çoğunluğun ihlâl kararına iştirak edemedim.

4. İhlâl olmadığı değerlendirilmem nedeniyle her bir başvurucuya manevi tazminat verilmesi yolundaki karara da katılamadım.

Üye  
Serdar ÖZGÜLDÜR

Başvuru Numarası : 2016/12936  
Karar Tarihi : 27/3/2019

## KARŞIOY

6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasında öngörülen, ihlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedileceği kuralı uyarınca yeniden yargılama yapılması gerektiği düşüncesiyle çoğunluğun ulaştığı, yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmadığı sonucuna katılmıyorum.

Üye  
Serruh KALELİ



Başvuru Numarası : 2016/12936

Karar Tarihi : 27/3/2019

## KARŞIOY GEREKÇESİ

1- Terör suçlarından tutuklu ya da hükümlü, muhtelif Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan başvuruçuların ücretini ödeyerek abone oldukları ya da satın aldıkları çeşitli yayınlar, İnfaz Kurumu Eğitim Kurullarının aldığı kararlar doğrultusunda başvuruçulara teslim edilmemiştir. Dolayısıyla Anayasa ve Sözleşme kapsamında koruma altında bulunan ifade özgürlüğüne bir müdahalenin olduğuna, Mahkememizin çoğunluğu gibi bizde katılmaktayız ve başvuruyu kabul edilebilir bulmaktayız.

2- İnfaz Kurumu Eğitim Kurullarınca alınan kararda PKK Terör Örgütü ve liderleri ile üyelerini öven ve terör örgütü propagandası teşkil eden içerikler bulunduğu ve bu durumun İnfaz Kurumunun güvenliği ile mahkûmun ıslahı amaçlarının gerçekleştirilmesine engel olacağı gerekçesi ile söz konusu yayınların başvuruçulara teslim edilmemesine karar verilmiştir. Başvuruçuların itirazları sırasıyla İnfaz Hâkimlikleri ve Ağır Ceza Mahkemelerince benzer gerekçelerle reddedilmiştir. Mahkememiz çoğunluğunca müdahalenin ihlal oluşturup oluşturmadığına ilişkin değerlendirmelerde kanunilik ve meşru amaç kriterleri bakımından herhangi bir müdahale olmamakla birlikte, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk ve ölçülülük kriterleri açısından yapılan müdahale ihlal olarak değerlendirilmiştir.

3- Anayasa Mahkemesi Genel Kurul çoğunluğunca; *Halil Bayık* kararında ortaya konan ilkeler gözetilmeden verilen yargı kararları nedeniyle başvuruçuların ifade özgürlüklerinin ihlal edildiği belirtilmiştir. Söz konusu kararda ortaya konan ilkeleri başvuruçuların cezaevine almak istedikleri her türlü yayın açısından uygulanabilir kabul etmek, cezaevi yönetimine ve infaz hâkimliklerine altından kalkmaları mümkün olmayan bir külfet yükleyecektir. Koruma altında bulunan hakların ihlal edilip edilmediğini tespit etmek yerine, uygulamaya yönelik pratik çözüm önerileri öne sürmek, cezaevi yayın kurullarının işleyişine yön vermek gibi bir anlam taşıyacak kararlar vermemizin mümkün olmadığını düşünmekteyiz.

4- Somut başvuruların her biri için ayrı ayrı ifade özgürlüğünün ihlal edilip edilmediği test edilmesi gerekirken; sistem ve uygulama sorunlarını çözümleme amacıyla genel bir ihlal kararı verilmesi şeklinde tecelli eden çoğunluk görüşüne katılmamız mümkün olmadığı gibi, 2016/12936 numaralı bireysel başvuru yönünden ifade özgürlüğünün ihlal edilmediği kanaatinde olduğumuzdan; çoğunluğun ihlal kararına iştirak edemiyoruz.

5- İhlal olmadığı değerlendirilmemiz nedeniyle her bir başvuruçuya manevi tazminat verilmesi yolundaki karara da katılamıyoruz.

Üye  
Rıdvan GÜLEÇ

Üye  
Yıldız SEFERİNOĞLU